

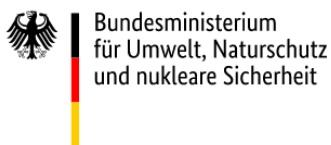
**Javaslatok
az Európai Strukturális és Befektetési Alapokról szóló,
2021-2027 közötti időszakra vonatkozó
Magyar Partnerségi Megállapodás
és Nemzeti Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv
általános előfeltételeire a klímasemleges EU-ért**

Budapest, 2020. március 9.

Szerzők:
Keményffy Orsolya
Lukács András

Ezt a kiadványt a Levegő Munkacsoport (Clean Air Action Group, www.levego.hu) készítette az “Átmenet egy klímasegleges EU felé: egy valódi átalakulást jelentő Európai Zöld Megállapodás és Helyreállítási Terv finanszírozása és ösztönzői” nevű projekt (<https://www.levego.hu/en/campaigns/eu-funding-for-the-climate/>) keretében.

A projektet a Német Környezet- és Természetvédeleml és Nukleáris Biztonsági Szövetségi Minisztérium (BMU) finanszírozta.

Jogi nyilatkozat: A jelen dokumentumban rögzített véleményekért kizárólagos felelősséget vállal a Levegő Munkacsoport és ezek nem feltétlenül tükrözik a BMU vagy a projektben részt vevő többi partner álláspontját.

A szerzők köszönetüket fejezik ki a Transparency International Magyarország értékes közreműködéséért.

1. Az EU-Alapokról szóló Partnerségi Megállapodások általános, rövid leírása

Az Európai Strukturális és Befektetési Alapokról szóló Partnerségi Megállapodások (Partnership Agreements – PM-k) olyan stratégiai dokumentumok, amelyek az egyes tagállamok célkitűzéseire és befektetési prioritásaira vonatkozó terveit tartalmazzák. Az Európai Bizottság és az EU-tagállamok nemzeti kormányai által aláírt, jogilag kötelező erejű dokumentumokként a PM-k az adott hétéves finanszírozási időszak (a többéves pénzügyi keret, Multiannual Financial Framework - MFF) feltételeit és a rendelkezésre álló EU-források felhasználási módjait definiálják. Tekintettel a fokozódó klímaváltozás növekvő veszélyére, a PM-k tartalma rendkívüli fontosságú azon folyamatokhoz, amelyek célja, hogy az EU elérhesse a környezetet és klímát érintő célkitűzéseit.

A PM-k megalkotásának főbb elveit az úgynevezett közös rendelkezésekről szóló rendelet (Common Provisions Regulation - CPR) fekteti le. Az Európai Parlament és az Európai Tanács még tárgyalja a következő MFF (2021-2027) CPR-jét, egyelőre az Európai Bizottság javaslata érhető el.¹ A javaslat a kohéziós politikát azáltal igyekszik modernizálni, hogy lerakja a következő többéves pénzügyi keretbe foglalt, hét megosztott irányítási alap közös rendelkezéseit: Kohéziós Alap (CF), Európai Tengerügyi és Halászati Alap (EMMF), Európai Vidékfejlesztési Alap (ERDF), Európai Szociális Alap Plusz (ESF+)², Menekültügyi és Migrációs Alap (AMIF)³, Határigazgatás és Vízügyeszköz⁴(BMVI), Belső Biztonsági Alap (ISF). A jelenleg elérhető szabályozási tervezet koncepciója, hogy a következő hét év EU-támogatásait megosztott irányítással juttatja célba, közösen lefektetett, egyszerűsített és konszolidált szabályokat alkot, miközben csökkenti mind a hatóságok, mind a kedvezményezettek adminisztrációs terheit.

A javasolt szabályozás egyik legfőbb célkitűzése, hogy ezen alapok programjait jobban közelítse az EU prioritásaihoz, valamint növelje a hatékonyságot úgy, hogy több érdemi előfeltételt teremtsen meg, amelyeket a végrehajtási periódus során is fenn kell tartani. 2020 december elején az Európai Parlament és az Európai Tanácsban helyet foglaló EU-tagállamok politikai megállapodásra⁵ jutottak

¹ Javaslat az Európai Parlament és a Tanács rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alap Pluszra, a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések, valamint az előbbiekre és a Menekültügyi és Migrációs Alapra, a Belső Biztonsági Alapra és a Határigazgatási és Vízügyeszközre vonatkozó pénzügyi szabályok megállapításáról. COM (2018) 375 végleges, 2018/0196 (COD) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2018%3A375%3AFIN>

² Kivéve a „Foglalkoztatás és szociális innováció” című programot és az egészségügyi kérdésekkel foglalkozót.

³ Az Integrált Határigazgatási Alap a határigazgatási és vízügyeszközből, valamint a vámellenőrzési berendezési eszközökből áll.

⁴ Kizárólag megosztott irányítású komponensek.

⁵ A kompromisszumos megállapodás legfőbb elemei: A helyi, regionális és nemzeti szintű közberuházások okosabb, zöldebb és szociálisabb Európa célja felé terelése: Olyan előfeltételek biztosítása, amelyek az EU-támogatás befektetési környezetét megfelelően előkészítik. A tagállamoknak meg kell felelniük ezeknek a feltételeknek ahhoz, hogy az EU-forrásokat befektethessék és a legtöbbet hozhassák ki azokból. Az egyik példa az Európai Unió alapjogi chartájának való megfelelés. A partnerség elve, amely szoros együttműködést feltételez az európai, nemzeti, regionális és helyi szintek között, szintén fontos elem az EU-támogatások végrehajtása minden szakaszában. A kohéziós politikai alapokon belül és az egyes régiók között is nagyobb rugalmassággal bánnak a transzferekkel, miközben védelmezik a legfejletlenebb régióknak kiosztandó forrásokat. A kulcsfontosságú EU társfinanszírozási rátákat a kevésbé fejlett régiók (amelyek GDP-je nem éri el az EU-27 átlagának 75%-át) esetén 85%-ban, az átmeneti térségek (amelyek GDP-je az EU-27 átlaga 75-100%-a közé tehető) esetén 60%-ban és a fejlettebb régiók (amelyek GDP-je az EU-27 átlagánál magasabb) esetén 40%-ban határozták meg. A kötelezettségvállalás-visszavonásra vonatkozó szabályt a 2021-2026 közötti időszakra ismét n+3-ban határozták meg. Minden egyes programozási ciklus elején finanszírozást osztanak le minden egyes programhoz. A finanszírozás egyheted részét minden évre az adott programhoz kötik le. Az „n+3”-szabály azt jelenti, hogy ezeket a forrásokat a programhoz való elköteleződést követő harmadik év végéig el kell

a megosztott irányítású alapok közös rendelkezéseiről (Common Provisions Regulation - CPR) szóló rendeletről, beleértve az EU kohéziós politikai forrásokra vonatkozó közös rendelkezéseket is. A CPR közpolitikai keretrendszert kínál annak biztosítására, hogy a megosztott irányítású alapok továbbra is teljesítik az Egyezmény konvergencia elősegítéséről és az EU legfejletlenebb térségeinek támogatásáról szóló célkitűzését. A kohéziós politika legfőbb jogalapjaként a CPR a jövőbeli válságok kezelésére a források áthelyezését és bővített kapacitást illetően nagyobb rugalmassággal biztosítja a felmerülő gazdasági és társadalmi kihívások kezeléséhez szükséges eszközöket.

A PM-kben lefektetett előfeltételek

Az MFF végrehajtásának alapvető jogi dokumentumaiként a PM-k fektetik le azokat az előfeltételeket (amelyek a 2014-2020 közötti időszak előzetes feltételrendszerét váltják ki), amelyek alapján az egyes tagállamok hozzáférhetnek az európai uniós alapokhoz.

A Bizottság új CPR-javaslat a következőket fekteti le: *„Az Alapok által biztosított uniós támogatás hatékony és eredményes használatának szükséges előfeltételei biztosítására le kell fektetni az előfeltételek korlátozott listáját, valamint az ezek értékelésére szolgáló, egyértelmű és mindenre kiterjedő, objektív kritériumrendszert. Minden egyes előfeltételt össze kell kapcsolni egy specifikus célkitűzéssel és automatikusan alkalmazni kell, amikor az adott specifikus célkitűzést támogatásra kiválasztják. Ahol ezeket a feltételeket nem teljesítik, a vonatkozó specifikus célkitűzések szerinti műveletekhez kapcsolódó kiadás nem kerülhet be a kifizetési kérelmekbe. Annak érdekében, hogy a befektetések szempontjából kedvező jogi keretrendszer fennmaradjon, rendszeresen ellenőrizni kell az előfeltételek folyamatos fennállását. Annak biztosítása szintén fontos, hogy a támogatásra kiválasztott műveleteket a teljesített előfeltételek alapjául szolgáló stratégiákkal és tervezési dokumentumokkal összhangban hajtsák végre, így biztosítva, hogy minden társfinanszírozott művelet összhangban van az Európai Unió közpolitikai keretrendszerével.”*

A CPR-javaslat szerint, előfeltételekből *„a 2014-2020 közötti időszakkal ellentétben - kevesebb van, ezek jobban összpontosítanak az adott alap céljaira, illetőleg az egész periódus alatt monitorozni és alkalmazni kell őket. A következő elvet erősítik: A tagállamok addig nem nyilatkozhatnak egy specifikus célkitűzéshez kapcsolódó kiadásról, amíg nem teljesítették az előfeltételt. Ez fogja biztosítani, hogy minden közösen finanszírozott művelet összhangban áll az EU közpolitikai keretrendszerével.”*

A Magyar Partnerségi Megállapodásban lefektetett előfeltételeknek a CPR javaslattal és más vonatkozó szabályozással összhangban világosnak, kontrollálhatónak és az EU környezeti és klímacéljainak és prioritásainak teljes mértékben megfelelőnek kell lenniük. Az előfeltételeknek való megfelelést SMART indikátorokra kell alapozni, amelyek konkrétak, mérhető, elérhető, reális és határidőhöz kötött. Az előfeltételeket az értékelésükre kialakított, egyértelmű és mindenre kiterjedő kritériumrendszernek megfelelően kell alkalmazni.

A CPR-tervezet lefekteti, hogy *„az Európai Bizottságnak meg kell vizsgálnia a Partnerségi Megállapodást és a jelen szabályozásnak és az alapspecifikus előírásoknak való megfelelését. Eme vizsgálatában az Európai Bizottságnak különös tekintettel figyelembe kell vennie a releváns országspecifikus ajánlásokat”*. Ennek megfelelően a Magyar Partnerségi Megállapodásnak teljes mértékben összhangban kell lennie az országspecifikus ajánlásokkal (Country-Specific

költeni. A elosztási mechanizmus figyelembe veszi az egy főre eső GDP mennyiségét, a fiatalok munkanélküliségi rátáját és a migrációt. Közel 80 egyszerűsítő intézkedést, például a megterhelő jelentéstételi követelményt az átfogó adatok automatikus és gyakori továbbításával váltják fel. Az egyszerűsített szabályok az EU-támogatások kezelésében nagyobb felhatalmazást adnak a helyi, városi és területi hatóságoknak.

Recommendations – CSR-ok). Az új CPR koncepcióját figyelembe véve, miszerint egyszerűsödnek az adminisztratív terhek, valamint az ellenőrzések és az auditok számát jelentősen csökkentik, nagyon fontos, hogy a PM-okban világos előfeltételek kerüljenek meghatározásra, különösen Magyarország esetén, ahol az országjelentések⁶ az európai uniós vívmányoknak való megfelelést tekintve semmilyen vagy korlátozott mértékű előrehaladásról számolnak be.

3. A Nemzeti Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv (National Recovery and Resilience Plan - NRRP) előfeltételei

*„A koronavírus-járvány által okozott gazdasági és társadalmi károk enyhítésének elősegítésére az Európai Bizottság, az Európai Parlament és az EU vezetői egy olyan helyreállítási tervben állapodtak meg, amely kivezet a válságból és lerakja egy modern, fenntarthatóbb Európa alapjait.”*⁷ A terv végrehajtásának pénzügyi alapját a „NextGenerationEU kezdeményezés adja, amely átmeneti eszköz a helyreállítás fokozására és a legnagyobb gazdaságélénkítő csomag, amelyet valaha finanszíroztak az EU büdzséjéből. Összesen 1,8 billió EUR segíti újraépíteni a poszt-COVID-19 Európát. Egy zöldebb, digitálisabb és ellenállóbb Európát.”⁸ December 18-án az Európai Bizottság, az Európai Tanács és az Európai Parlament ideiglenes megállapodásra⁹ jutott a Helyreállítási és Rezilienciaépítési (RFF) Szabályozást illetően, amely a pénzek szétosztásának legfőbb eszköze a Next Generation EU Helyreállítási Csomag keretében.

Ez azt jelenti, hogy a „rendes” MFF mellett egy hatalmas „helyreállítási összeg” is rendelkezésre áll, amelyek együttesen az Európai Uniónak egy eddigi története során példa nélkül álló lehetőséget teremtenek arra, hogy segítse azoknak a kihívásoknak a kezelését, amelyekkel mindannyian szembekerültünk és kijavítson néhány tartósan fennálló, hatékonysági hiányosságot. Habár sajnálatos módon annak a közvetlen veszélye is fennáll, hogy – ahogy ez a múltban gyakran megtörtént – ennek a pénzeszköznek a nagy részét nem fenntartható tevékenységek folytatására és ösztönzésére használják majd. Egy efféle tragédia megelőzése érdekében nagyon szigorú előfeltételeket kell szabni a helyreállítási összeg felhasználásához, és amennyiben a vonatkozó tagállam nem felel meg ezeknek a feltételeknek, nem kezdődhet meg a finanszírozás, vagy azonnal le kell azt állítani.

Az elfogadott dokumentum szövege szerint *„a helyreállítási és reziliencia-építési terveknek összhangban kell állniuk a releváns országspecifikus kihívásokkal és az Európai Szemeszter keretében azonosított prioritásokkal, valamint az eurót használó, euró-övezetbeli tagállamok gazdaságpolitikáját érintő, legutóbbi tanácsi ajánlásban azonosított kihívásokkal és prioritásokkal. A helyreállítási és reziliencia-építési terveknek ugyancsak összhangban kell lenniük a nemzeti reformprogramokkal, a nemzeti energetikai és klímatervekkel, a méltányos átállási tervekkel, az ifjúsági garanciák végrehajtására vonatkozó tervvel, valamint az EU-Alapok keretében meghatározott partnerségi megállapodásokkal és operatív programokkal.”*¹⁰ Mivel a magyar NRRP-t valószínűleg a PM előtt elfogadják, a következetesség biztosítása érdekében az NRRP-nek is tartalmaznia kell mindegyik előfeltételt, amelyet az EU-forrásokban való részesülés érdekében teljesíteni kell.

⁶ https://ec.europa.eu/info/publications/2020-european-semester-country-reports_en

⁷ https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_en

⁸ Ibid.

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó javaslata, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14310-2020-INIT/en/pdf>

¹⁰ Ibid.

Javaslatok a Magyar Partnerségi Megállapodás különleges követelményeire egy sikeres, klímabarát EU-büdzsé elérése érdekében

Mivel Magyarország azon országok egyike, amelyik egy főre lebontva a legtöbb EU-támogatásban részesül, az EU-alapok jelentősen hozzájárulhatnak a magyarországi strukturális változásokhoz, támogatva a magyar gazdaság jelentős átalakulását is. Így még fontosabb egy igazságos és átlátható környezet megteremtése és elősegítése az MFF és az RFF kereteiből származó pénzeszközök fogadására. Ezen kívül figyelembe véve a csalás és a korrupció elleni küzdelemre, valamint a jogállamiság szabályának minden lehetséges platformon történő betartatására teendő, megfelelő intézkedések sürgető szükségét,¹¹ úgy véljük, hogy a PM és az NRRP jól meghatározott, országspecifikus előfeltételei nagyon erőteljes és hatékony eszközök, amelyek az EU rendelkezésére állnak az EU pénzügyi érdekeinek védelmében.

Az Európai Bizottság 2019. április 3-án közzétett közleményében lefekteti, hogy „a jogállamiság tiszteletben tartása lényeges előfeltétele az EU költségvetése védelmének és az eredményes pénzgazdálkodás elveinek való megfelelésnek.”¹² Ursula von der Leyen elnök az 2020. július 17-21. között megtartott Európai Tanácsülésen elmondott beszédében világosan rámutatott, hogy „az Európai Tanács világosan elkötelezte magát a jogállamiság tiszteletben tartása és pénzügyi érdekeink védelme mellett”, és hogy ez jelenleg „azáltal, hogy a Next Generation EU csomaggal minden eddiginél több közpénz került a tárgyalóasztalra, rendkívüli fontosságú.” Ennek megfelelően az EU költségvetésének védelméről szóló, új szabályozás¹³ lépett életbe 2020. január elsején, amely egy új mechanizmust vezetett be azért, hogy az EU költségvetésének védelmet nyújtson a tagállamokban tapasztalt jogállamiság általános hiányosságaiából adódó pénzügyi kockázatokkal szemben. Ezek a szabályok megerősítik és kiszélesítik az EU már meglévő szabályait az uniós támogatásokhoz való hozzáférés felfüggesztésére, csökkentésére vagy szigorítására olyan mértékben, hogy az arányban álljon a jogállamisági hiányosságok jellegével, súlyosságával és hatáskörével.

Emiatt tanulmányunkban meghatározzuk a megfelelő általános előfeltételeket Magyarország számára és a szükséges referenciákat is megadjuk ahhoz, hogy segíthessük ezek végrehajtását. Ezeknek a feltételeknek az a célja, hogy támogató és átlátható környezetet teremtsenek az MFF és az RFF megvalósításához.

Azáltal, hogy ezeket az „Általános előfeltételeket” a Magyar Partnerségi Megállapodás és az NRRP részévé tesszük, a jogállamiság megerősítésével elérhetővé válik az EU költségvetésének védelme, miközben lényegesen csökkenthetővé válik a korrupció mértéke és biztosíthatóvá válik az elszámoltathatóság és a transzparencia.

Tanulmányunkban a tagállam általános körülményeihez kapcsolható „Általános előfeltételeket” azonosítunk, úgymint intézményi környezet, antikorrupciós keretrendszer, jogállamiság, amelyek minden tagállam számára előzetes követelménynek számítanak és amelyeket még **azelőtt** teljesíteni kell, hogy a 2021-2027 MFF és a NextGenerationEU eszköz forrásaiból részesüljenek.

A jelen tanulmány háttere

¹¹

¹²A jogállamiság további erősítése az Európai Unión belül - Jelenlegi helyzet és lehetséges lépések. Az Európai Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, az Európai Tanácsnak és az EU Tanácsának a közleménye, COM(2019) 163 végleges, Brüsszel, 2019.04.03, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0163&from=EN>

¹³Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/2092 Rendelete (2020. december 16.) az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32020R2092>

A civil szervezetek az Európai Unió minden tagállamában rengeteg erőfeszítést tesznek azért, hogy úgy befolyásolják a PM-ek és NRRP-k megalkotását, hogy végleges változatuk minden szükséges intézkedést tartalmazzon. A környezet- és természetvédelemért, valamint a nukleáris biztonságért felelős német szövetségi minisztérium (BMU) Európai Klímakedzdeményezése (EUKI) és a CAN Europe által közösen támogatott „MFF a klímáért” nevű projekt¹⁴ részeként a Green Budget Germany és a Levegő Munkacsoport az MFF-tárgyalásokat azzal a céllal kísérte figyelemmel, hogy hidat képezzen az EU intézményei, a kormányok és a civil társadalom között. A projekt lehetővé tette egy felmérés¹⁵ elkészítését is, amelyben szinte az összes EU-tagállam számos civil szakértőjét kérdeztük meg a jelenlegi EU-költségvetés (2014-2020) végrehajtásáról alkotott véleményükről és a következő büdzsével (2021-2027) kapcsolatos javaslataikról.

Ennek a kérdőívnek az eredményeire és prominens magyar civil szervezetek tanulmányaira alapozva a jelen dokumentum a Magyar Partnerségi Megállapodás és a Magyar NRRP tartalmára összpontosít, különösen pedig azokat az előfeltételeket határozza meg, amelyek lényegesek az országspecifikus ajánlások¹⁶, a legutóbbi, Magyarországról szóló országjelentés¹⁷ megállapításai és az Európai Bizottság Jogállamisági Jelentése teljesítéséhez.¹⁸ Ha az országjelentés az ajánlások kezelésében semmilyen vagy korlátozott mértékű előrehaladást állapít meg az előző évek országspecifikus ajánlásaihoz¹⁹ képest, az EU-támogatások megfelelő előfeltételrendszerének kialakítása elősegítheti a kritikus területek fejlesztését és jelentős változást indukálhat.

¹⁴EU-költségvetés a klímaválság kezelésére, <https://ceb.org/work-areas/climate-energy/an-eu-budget-to-address-the-climate-crisis/>

¹⁵A „Klímaváltozás és az EU költségvetése 2021-2027 között” című, összefoglaló jelentés kiegészítése. A kérdőívre beérkezett válaszok értékelése és az ezekből levont következtetések. Levegő Munkacsoport, <https://ceb.org/publications/183/eu-governance/100291/supplement-to-the-climate-change-and-the-eu-budget-report-by-clean-air-action-hungary.pdf>

¹⁶Magyarország 2020-as Nemzeti Reformprogramjáról szóló, Európai Tanácsi Ajánlás és az Európai Tanács véleménye Magyarország 2020-as Konvergenciaprogramjáról, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8436-2020-REV-1/en/pdf>

¹⁷Európai Bizottsági Munkadokumentum: Országjelentés - Magyarország 2020. Az Európai Bizottság közleménye 2019. évi európai szemeszter: Az 1176/2011/EU rendelet szerinti értékelés a strukturális reformok terén elért haladásról, a makrogazdasági egyensúlyhiány megelőzéséről és korrekciójáról, továbbá a részletes vizsgálat eredményeiről, Brüsszel, 2019.2.27., COM(2019) 150 végleges, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584543810241&uri=CELEX%3A52020SC0516>

¹⁸Európai Bizottság Munkadokumentum, Jogállamisági Jelentés 2020, Magyarország jogállamisági helyzetével foglalkozó fejezet <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1602582109481&uri=CELEX%3A52020SC0316>

¹⁹A legutóbbi *Országjelentés {COM(2020) 150 final}* azt állítja: „Magyarország korlátozott mértékű előrehaladást ért el a 2019-es országspecifikus ajánlásokban (lásd 2.1. táblázat). Korlátozott mértékű előrehaladást értek el a sérülékeny csoportok munkaerőpiaci integrálása terén. Korlátozott mértékű előrehaladás tapasztalható az adórendszer összetettségének csökkentésében, az egészségügyi eredmények javításában és a közbeszerzések versenyhelyzetének javításában. Korlátozott mértékű előrehaladást értek el abban, hogy a befektetéssel kapcsolatos gazdaságpolitikát a kutatás-fejlesztésre, az alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó energiára, a közlekedés infrastruktúrájára, a hulladékgazdálkodásra, valamint az energia- és erőforrás-hatékonyra összpontosítsák, a regionális egyenlőtlenségeket is figyelembe véve. Korlátozott mértékű előrehaladás tapasztalható a hátrányos helyzetű csoportok befogadó többségi oktatásban való részvételének növelésében. Semmilyen előrehaladás nem tapasztalható a szociális támogatások és munkanélküliségi ellátások megfelelőségének javításában, a korrupciós keretrendszerben, az ügyészi erőfeszítésekben, a bírói függetlenségben, a szolgáltatási szektor szabályozási környezetében vagy a döntéshozás minőségében és átláthatóságában, beleértve a társadalmi párbeszédet is.” <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584543810241&uri=CELEX%3A52020SC0516>

A Magyar Partnerségi Megállapodás és a Nemzeti Helyreállítási és Alkalmazkodási Terv általános előfeltételei

Ahhoz, hogy Magyarország a 2021-2027 közötti időszakban bármilyen EU-támogatásra jogosulttá váljon, teljesítenie kell a következő „általános előfeltételeket”.

Előfeltétel	Teljesítési kritériumok	Indoklás
I. Magyarország jogi keretrendszerét hoz létre annak biztosítására, hogy a PM és az NRRP előfeltételeit folyamatosan a kormánytól független szervek ellenőrzik.	Az Ellenőrző Szerv vezetőjét a kormány jelöli ki, és kinevezését az Európai Bizottságnak is jóvá kell hagynia. Amikor a nemzeti ellenőrző szerv a szabályok nemteljesítését tapasztalja, a magyar kormány azonnal megtervezi és bevezeti a megfelelő intézkedéseket a szóban forgó feltétel teljesítésére.	Nagyon fontos, hogy Magyarország folyamatosan monitorozza a PM-ben és NRRP-ben lefektetett feltételeket, és nemteljesítés esetén megtegye a szükséges lépéseket a szabálytalanságok és az EU-támogatások befagyasztásának elkerülése érdekében. Egy folyamatos, rendszerszintű ellenőrzési rendszer segíthet elkerülni a tagállam kötelezettségei teljesítésében bekövetkező hiányosságokat és segíthet azonnal lépéseket tenni a súlyosabb pénzügyi következmények elkerülése érdekében.
II. Magyarország az MFF és az NRRF teljes végrehajtási időszaka alatt	Felülvizsgálják az intézményi szabályozásokat, hogy a „jog uralma” helyett a jogállamiság érvényesüljön, különös tekintettel a magyar civil szervezetek számos tanulmányában ²⁰ , valamint a GRECO	Magyarországon a demokratikus fékek és egyensúlyok rendszere sérült, az ellenőrző funkciók gyengülése a kormány átláthatóságának és

²⁰A teljesség igénye nélkül:

A Korrupció Érzékelési Index és a korrupció jellemzői Magyarországon 2016-ban, <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2017/01/A-Korrupcio-Erzekelesi-Index-es-a-korrupcio-jellemzoi-Magyarorszagon-2016-ban-1.pdf>

Democratic Backsliding and Economic Performance – ‘Building Unity and Support for Democratic and Free Market Values in Central and Eastern Europe’ – Országjelentés Magyarországról. <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2017/05/democratic-backsliding-country-report.pdf>

Joint Submission to the UN Universal Periodic Review 25th Session of the UPR Working Group.

<https://transparency.hu/wp-content/uploads/2015/09/Joint-Submission-to-the-UN-Universal-Periodic-Review.pdf>

Martin József Péter és Ligeti Miklós: A lobbizás kontextusa: a pártállam befogása és az urambátyám kapitalizmus, in: Bitonti, A. and P. Harris (szerk): *Lobbizás Európában*. Pelgrave Macmillan, 2017; pp. 177-193,

https://www.academia.edu/34176541/Chapter_16_Hungary_Lobbying_State_Capture_and_Crony_Capitalism

Ligeti Miklós: Korrupció, in: Jakab András és Gajdusчек György: *A magyar jogrendszer helyzete*. MTA TK JTI, 2016; pp. 727-757, https://transparency.hu/wp-content/uploads/2018/01/transparency_int_jogallam_korrupcio_tanulmany_kivonat_angol_nyelven.pdf

Bartha, Attila: Lifting the Lid on Lobbying: National Report of Hungary – Lobbying in an Uncertain Business and Regulatory Environment, <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2016/03/Lifting-The-Lid-On-Lobbying-National-Report-of-Hungary.pdf>

Korrupció, gazdasági teljesítmény és a jogállamiság Magyarországon - A 2019-es Korrupció Érzékelési Index eredményei, Transparency International Hungary <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2020/02/Korrupci%C3%B3-gazdas%C3%A1gi-teljes%C3%ADtm%C3%A9ny-%C3%A9s-jog%C3%A1llamis%C3%A1g-Magyarorsz%C3%A1gon-CPI-2019-EN-1.pdf>

Magyar civil szervezetek közreműködése az Európai Bizottság Jogállamisági Jelentésében. 2020. május https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/HUN_NGO_contribution_EC_RoL_Report_2020.pdf

Javaslatok a magyarországi korrupció csökkentésére (vezetői összefoglaló),

[transparency_int_jogallam_korrupcio_tanulmany_kivonat_angol_nyelven_2.pdf](https://transparency.hu/wp-content/uploads/2018/01/Javaslatok-a-korrupci%C3%B3-visszaszor%C3%ADt%C3%A1s%C3%A1ra-Magyarorsz%C3%A1gon.pdf) (Teljes változat magyarul:

<https://transparency.hu/wp-content/uploads/2018/01/Javaslatok-a-korrupci%C3%B3-visszaszor%C3%ADt%C3%A1s%C3%A1ra-Magyarorsz%C3%A1gon.pdf>)

lépéseket tesz a jogállamiság megszilárdítására.	jelentéseken ²¹ alapuló javaslatok végrehajtásával.	elszámoltathatóságának csökkenését eredményezte.
II.1.	A közigazgatási szervek/ intézmények professzionális és szervezeti autonómiáját a vonatkozó szabályozások felülvizsgálatával garantálják, különös tekintettel annak biztosítására, hogy ezeknek a szerveknek és intézményeknek a vezetői függetlenek legyenek mindenfajta kormányzati befolyástól. ²²	A kormányzás különféle ágaiban a hatalom megosztása és a felelősségi körök világos felosztása elengedhetetlen ahhoz, hogy működjenek a fékek és ellensúlyok az állami hatalom túlzott centralizálódásának elkerülése, valamint a jogállamiság magyarországi visszaállításának érdekében.
II.2.	Magyarország lépéseket tesz Magyarország Alkotmánybírósága eredeti illetékességi körei visszaállítására ²³ , különös tekintettel, de nem kizárólagosan a következő lépésekre: <ul style="list-style-type: none"> • Megváltoztatják az Alkotmánybíróság joghatóságát: visszaállítják a szociális hozzájárulásokról, adókról és állami bevételekről szóló törvényekben való illetékességét. • Az állampolgároknak lehetővé teszik, hogy az Alkotmánybírósághoz forduljanak érzékelhetően alkotmányellenes törvények utólagos megsemmisítéséért (<i>actio popularis</i>). 	Magyarország Alkotmánybírósága eredeti illetékességi köreinek visszaállítása erősíteni fogja az testület intézményes szerepét és hatalmát annak érdekében, hogy Magyarországon visszaálljon a jogállamiság és annak védelme.
II.3.	Magyarország átalakítja azt a kiválasztási és kritériumrendszert, amely alapján kinevezik Magyarország Alkotmánybírósága tagjait a Bíróság professzionális autonómiájának védelme és bármiféle kormányzati befolyással szembeni, teljes függetlenség garantálása érdekében. ²⁴ Az Alkotmánybírák kiválasztási / kinevezési folyamatának alapos átalakítása keretében bevezetnek egy igazságos és kiegyensúlyozott rendszert a pártpolitikai befolyás elhárítására. Ezért elkerülnek minden olyan megoldást, amely a parlamenti pártokat arra hatalmazza fel, hogy önhatalmúan kiválasszák és kinevezzék az Alkotmánybíróság tagjait. Ehelyett egy nyíltabb és inkluzívabb megközelítést alkalmaznak, ahol az Alkotmánybíróság jelöltjei egy teljesen átlátható értékelési folyamattal ellátott,	A választási és kritériumrendszer felülvizsgálata nélkül nem garantálható Magyarország Alkotmánybíróságának függetlensége.

²¹Legutóbbi jelentésében a GRECO megállapítja, hogy Magyarország továbbra is a negyedik körös értékelési jelentésben megfogalmazott, tizennyolc ajánlásból ötöt teljesített kielégítően vagy foglalkozott ezekkel kielégítő módon. Negyedik körös értékelés - Korrupció megelőzés a parlamenti képviselők, bírák és ügyészek tekintetében. Második Interim Megfelelőségi Jelentés Magyarország (2020GrecoRC4(2020)10), <https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/1680a062e9>

²²Korrupció, gazdasági teljesítmény és a jogállamiság Magyarországon - A 2018-as Korrupció Érzékelési Index eredményei, Transparency International Hungary https://transparency.hu/wp-content/uploads/2019/01/CPI_2018_narrativ_en_20190208.pdf

²³ Lásd részletesebben: Chronowski Nóra - Az alkotmánybíráskodás sarkalatos átalakítása. MTA Jogi Munkadokumentumok 2014/8., http://jog.tk.mta.hu/uploads/files/mtalwp/2014_08_Chronowski.pdf

²⁴Velencei Bizottság 2013/720. számú véleménye. (CDL-AD(2013)012), [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=cdl-ad\(2013\)012-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=cdl-ad(2013)012-e) (ref 87., 91., 96., 113., 126., 144.)

	nyilvános pályázati rendszer keretében, nyilvánosan jelentkeznek mindenki számára elérhető és előzetesen rögzített értékelési kritériumok szerint. Az alkotmánybírák kötelező nyugdíjkorhatárát leszállítják 70 évre, és szigorúbb összeférhetlenségi követelményeket vezetnek be a politikai pártok tagjainak és alkalmazottainak, a kormány tagjainak és vezető kormányzati alkalmazottaknak, valamint politikai pártoktól vagy politikai pártok által közvetlenül vagy közvetetten ellenőrzött szervezetektől rendszeresen díjazásban részesülő jogászoknak az alkotmánybírói posztra történő jelölése megakadályozására.	
II.4.	Magyarország lépéseket tesz igazságszolgáltatási rendszerének felülvizsgálatára, figyelembe véve a „ <i>Magyar civil szervezetek közreműködése az Európai Bizottság Jogállamisági Jelentésében</i> ” ²⁵ című dokumentum megállapításait és az Amnesty International Magyarország (AI Magyarország) és a Magyar Helsinki Bizottság (HHC) ajánlásait ²⁶ , valamint az Európai Bizottság Magyarországról szóló Jogállamisági Jelentését. ²⁷ Átalakítják az Országos Bírói Hivatal szerepét és kompetenciáját, valamint átvilágítják az elnökét annak érdekében, hogy biztosítani lehessen a szakmai integritást, valamint a bírák és bíróságok magyarországi függetlenségét. Adminisztratív (beleértve a személyzeti és pénzgazdálkodási) döntések nem lesznek a központosítás és a kormányzati befolyás bíróságokra történő kiterjesztésének az eszközei. Növelik a bírói testület átláthatóságát, hogy hozzáférhetőbbé válhasson a bíróságok munkája ²⁸ . Megsemmisítsék a nemrég elfogadott	A jelenlegi jelentkezési rendszerben torzulások érzékelhetőek és rendszerszintű okok miatt nem garantálható, hogy az arra leginkább kvalifikált személyek válnak bírákká. Magyarország Legfelsőbb Bírósága (Kúria) új elnökének közelmúltban lezajlott megválasztása és az ehhez kapcsolódó problémák a magyar igazságszolgáltatási rendszer alkotmányos válságának, a bírók belső függetlenségének válságának mértékét tükrözik vissza, valamint a hatalmi ágak elválasztását és az alapvető jogok védelmét érő, világos fenyegetést Magyarországon. Az új elnököt kizárólag az alapul szolgáló jogszabályok legutóbbi módosításai eredményeként nevezhették ki a Kúria vezetőjévé, amely a bírói függetlenség számos alkotmányos biztosítékát felszámolta. ³⁰

²⁵Magyar civil szervezetek közreműködése az Európai Bizottság Jogállamisági Jelentésében. 2020. május

https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/HUN_NGO_contribution_EC_RoL_Report_2020.pdf

²⁶A magyarországi bírói testület függetlenségének visszaállítását célzó ajánlások. 2019, https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/Hungary_rec_judiciary_AI-HHC_01122019.pdf

Jogalkotási javaslatok az Országos Bírói Tanács elnökének felhívására, https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/OBT_jogalkotasi_javaslatok_AIHU_MHB_EKINT_20200831.pdf

²⁷Európai Bizottság Munkadokumentum, Jogállamisági Jelentés 2020, Magyarország jogállamisági helyzetével foglalkozó kíséző fejezet, a Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának, 2020. évi jogállamisági jelentés, A jogállamiság helyzete az Európai Unióban, SWD(2020) 300-326, végleges változat <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1602582109481&uri=CELEX%3A52020SC0316>

²⁸Courts, prosecutions changes damaging..., <https://hclu.hu/en/articles/courts-prosecution-changes-damaging-1>

³⁰The New President of the Kúria: A Potential Transmission Belt of the Executive within the Hungarian Judiciary.

Hungarian Helsinki Committee, 22 October 2020, https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/The_New_President_of_the_Kuria_20201022.pdf

Commissioner urges Hungary's Parliament to postpone the vote on draft bills that, if adopted, will have far-reaching adverse effects on human rights in the country. Európa Tanács, 2020.11.20. <https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/commissioner-urges-hungary-s-parliament-to-postpone-the-vote-on-draft-bills-that-if-adopted-will-have-far-reaching-adverse-effects-on-human-rights-in->

	szabályozás rendelkezéseit, amelyek a bírák előmeneteléről szóló törvényt ²⁹ egészíti ki, annak érdekében, hogy ki lehessen zárni az alkotmánybírák tetszés szerinti kinevezését a Kúriába, Magyarország legmagasabb bírói fórumába. Az alkotmánybírák kizárólag akkor lehetnek rendes bírák, ha teljesítik a vonatkozó törvényekbe foglalt követelményeket.	
II.5.	Teljes mértékben átalakítják a Kúria olyan bírósági döntések felülvizsgálatára vonatkozó hatáskörét, amelyek kapcsán további jogorvoslatra nincs lehetőség. Hatályon kívül helyezik az állami szervek és kormányzati intézmények azon jogát, hogy panaszt nyújthatnak be az Alkotmánybírósághoz.	Az egységes jogalkalmazás biztosítására kialakított, bármilyen folyamat kizárólag akkor kezdődhet meg, ha az eredeti jogvitában szereplő pártokat továbbra is minden jog megilleti, amely a felülvizsgálandó folyamatban megillette őket. Az alapvető jogok védelme eredendően magánemberekre, nem pedig állami szervekre vonatkozik.
II.6.	Magyarország lépéseket tesz a Magyarország ügyészségi szolgálatára vonatkozó szabályozás módosítására, átalakítja a választási szabályokat és a Legfőbb Ügyész illetékességi körét. A GRECO javaslata szerint „felül kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy a Legfőbb Ügyész mandátuma lejártá után is hivatalban maradjon úgy, hogy utódjának parlamenti megválasztását egy kisebbségben lévő csoport blokkolja”. ³¹ (A Velencei Bizottság ezt már 2012-ben bírálta, és 2018-ban a GRECO jelentésében ³² , valamint a GRECO legutóbbi jelentésében is ³³ megjegyezték az ennek való megfelelő hiányát). Magyarország átülteti a gyakorlatba a GRECO alárendelt ügyészeknél lévő ügyek áthelyezésére és átosztására vonatkozó ajánlásait; szigorú kritériumok vonatkoznak ezekre az ügyekre és az efféle döntéseket írásban indokolják. ³⁴	Meg kell tenni a megfelelő lépéseket az ügyészségi szolgálat függetlenségének visszaállítására Magyarországon. A Legfőbb Ügyész olyan mértékben vált politikailag befolyásolhatóvá, hogy az elszámoltathatóság teljesen megszűnt és a korrupció mértéke kezelhetetlen.

²⁹Lásd 2019. évi CXXVII. törvény 55(2) és 91 paragrafus

³¹Európa Tanács Korrupcióellenes Államok Csoportja (GRECO), Negyedik körös értékelés - Korrupció megelőzés a parlamenti képviselők, bírák és ügyészek tekintetében. Értékelő Jelentés - Magyarország, Greco Eval IV Rep (2014) 10E, <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806c6b9e177>;

³²Európa Tanács Korrupcióellenes Államok Csoportja (GRECO), Negyedik körös értékelés - Korrupció megelőzés a parlamenti képviselők, bírák és ügyészek tekintetében. Interim Megfelelőségi Jelentés - Magyarország, GrecoRC4(2018) https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/1680969483_19-22_szakasz

³³Negyedik körös értékelés - Korrupció megelőzés a parlamenti képviselők, bírák és ügyészek tekintetében. Második Interim Megfelelőségi Jelentés Magyarország (2020GrecoRC4(2020)10), <https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/1680a062e9> pg. 8

³⁴Európa Tanács Korrupcióellenes Államok Csoportja (GRECO), Negyedik körös értékelés - Korrupció megelőzés a parlamenti képviselők, bírák és ügyészek tekintetében. Interim Megfelelőségi Jelentés - Magyarország, GrecoRC4(2018) https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/1680969483_23-26_szakasz és Negyedik körös értékelés - Korrupció megelőzés a parlamenti képviselők, bírák és ügyészek tekintetében. Második Interim Megfelelőségi Jelentés Magyarország

	<p>Megfelelő fékekkel és ellensúlyokkal egészítik ki a Legfőbb Ügyész magas szintű függetlenségét, amelyet jelenleg a minden más ügyész fölött gyakorolt, erős hierarchikus kontrollja csak megerősít.³⁵</p> <p>A további önkényes döntés elkerülésére az ügyészi szolgálatban belső fékeket és egyensúlyokat vezetnek be és megerősítik a már meglévőket. Hatályon kívül helyezik a Legfőbb Ügyész azon jogát, hogy <i>tetszés szerint</i> nevezhet ki és fokozhat le alárendelt ügyészeket, valamint <i>méltányossági alapon (ex gratia)</i> foglalkoztathat és bocsáthat el ügyészeket. Hatályon kívül helyezik a felsőbb ügyészek ügyek áthelyezésére vonatkozó jogát és így annak a jogát, hogy az eredetileg az ügyiratért felelős ügyészt elválasszák az ügyirattól, és a felsőbb az efféle döntéseket írásban indokolják meg. Visszavonják a Legfőbb Ügyész mandátumának hivatali ideje lejárata követő, automatikus meghosszabbítását.</p>	
II.7.	Magyarország részt vesz az Európai Ügyészségben.	Független és decentralizált ügyészi hivatalként az Európai Ügyészség az EU-költségvetés elleni bűncselekményeket, például csalást, korrupciót vagy súlyos, határokon átívelő ÁFA-csalást kutathat fel, nyomozhat ki és vihet bíróság elé.
II.8.	Magyarország azonnal végrehajtja az Európai Unió Bírósága 2020 júniusában meghozott döntését, amelyben elítélte Magyarországot a civil szervezetek külföldi támogatásai diszkrimináló és indokolatlan korlátozásainak bevezetéséért. Ezzel együtt a 2010 óta elfogadott, összes diszkriminatív szabályozást hatályon kívül helyezik.	<p>Az efféle diszkriminatív intézkedések aláássák a civil szervezetek legitimációját és működését, veszélyeztetve a társadalomban betöltött szerepüket és működőképességüket, valamint veszélybe sodorja az állampolgárokat, akiket olyan ágazatokban hagy segítség nélkül, ahol a kormányzati segítség nem elérhető vagy elégtelen.</p> <p>A javításra szoruló, diszkriminatív intézkedések listája elérhető az Eötvös Károly Intézet, a Társaság a Szabadságjogokért, a Magyar Helsinki Bizottság és a Transparency International Magyarország által készített idővonalon.³⁶</p>

(2020GrecoRC4(2020)10), <https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/1680a062e9> 8-9. oldal

³⁵CDL-AD(2012)008-e: Vélemény Magyarországnak az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvényéről és a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény-ről, Velencei Bizottság 91. Plenáris Ülés (Velence, 2012. június 15-16.), [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2012\)008-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2012)008-e) (Lásd V. Következtetések 87.)

³⁶A magyar civil szervezetek elleni kormányzati támadások idővonala. 2017. november 17. https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/Timeline_of_gov_attacks_against_HU_NGOs_short_17112017.pdf

<p>II.9.</p>	<p>Magyarország megfelelő lépéseket tesz az állami költségvetés átláthatóvá tételére. Az intézkedéseket a 2019-ben Magyarország költségvetési rendszereinek transzparenciáját értékelő Open Budget Index 2019 eredményeire és ajánlásaira alapozza.³⁷</p>	<p>A központi költségvetési információihoz egyszerűen hozzá lehessen férni nyilvánosan, ahogy a nyilvánosság számára hivatalos lehetőségeket kell biztosítani a nemzeti költségvetési folyamatokban való részvételre.</p>
<p>III. Magyarország megszünteti az intézményesített korruptiót és megerősíti a közhatalom elszámoltathatóságát.</p>	<p>Magyarország a GRECO³⁸, a Transparency International³⁹ legutóbbi jelentéseivel, valamint a Transparency International és a K-Monitor tanulmányával⁴⁰ és az Európai Bizottság Magyarországról szóló Jogállamisági Jelentésével⁴¹ összhangban antikorrupciós keretrendszert állít fel.</p>	<p>A korrupció továbbra is aggodalomra okot adó terület. Magyarország CPI-pontszáma (Korrupció Érzékelési Index - CPI) 2012 és 2019 között 55 pontról 44 pontra csökkent, ezzel az EU közép- és kelet-európai tagállamai közül az antikorrupciós teljesítmény érzékelését tekintve a legrosszabbul teljesítő országgá vált az elmúlt nyolc évben. A Transparency International legutóbbi Korrupció Érzékelési Indexében az ország 100 pontból 44-et ért el, az EU területén a 19., míg globálisan a 70. helyet foglalja el.⁴² Habár néhány magas szintű ügyet bíróság elé vittek, az üzleti közegben az általános vélekedés a büntetlenség érzése. Magyarország viszonylag kevés ügyet jelent, miközben Magyarországon az OLAF sokkal többet talál, mint más országokban.⁴³</p>
<p>III.1.</p>	<p>Megfelelő intézkedéseket vezetnek be a visszaélést közérdekből bejelentők</p>	<p>A jelenlegi szabályozás nem teljesíti a visszaélést közérdekből bejelentők</p>

³⁷ Open Budget Survey, 2019, Hungary, <http://kfib.hu/uploads/OBS2019/open-budget-survey-hungary-2019-en.pdf>

³⁸ Negyedik körös értékelés - Korrupció megelőzés a parlamenti képviselők, bírák és ügyészek tekintetében. Második Interim Megfelelőségi Jelentés Magyarország (2020GrecoRC4(2020)10), <https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/1680a062e9>

³⁹ Korrupció, gazdasági teljesítmény és a jogállamiság Magyarországon - A 2019-es Korrupció Érzékelési Index eredményei, <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2020/02/Korruptio%20B3-gazdas%20A1gi-teljes%20ADtm%20A9ny-%20A9s-jog%20A1llamis%20A1g-Magyarors%20A1gon-CPI-2019-EN-1.pdf>

Korrupció megelőzés a parlamenti képviselők, bírák és ügyészek tekintetében. Interim Megfelelőségi Jelentés Magyarország. Elfogadta: GRECO 81. plenáris ülésén (Strasbourg, 2018. december 3-7), https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/1680969483?_ga=2.95434975.253241133.1564645474-1236409032.1514897104

⁴⁰ Op. cit. https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/HUN_NGO_contribution_EC_RoL_Report_2020.pdf (II. Fejezet)

⁴¹ Európai Bizottság Munkadokumentum, Jogállamisági Jelentés 2020, Magyarország jogállamisági helyzetével foglalkozó fejezet <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020SC0316>

⁴¹ https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/HUN_NGO_contribution_EC_RoL_Report_2020.pdf

⁴² Transparency International (2019), Korrupció Érzékelési Index, <https://www.transparency.org/en/cpi/2019>

⁴³ Európai Bizottsági Munkadokumentum. Országjelentés Magyarország 2020. Az Európai Bizottság közleménye az Európai Parlament, az Európai Tanács, az EU Tanácsa, az Európai Központi Bank és az Euroövezet számára. 2020. évi európai szemeszter: Az 1176/2011/EU rendelet szerinti értékelés a strukturális reformok terén elért haladásról, a makrogazdasági egyensúlyhiány megelőzéséről és korrekációjáról, továbbá a 1176/2011. (EU) Szabályozás szerinti részletes vizsgálat eredményeiről, Brüsszel, 2019.2.27., COM(2020) 150 végleges, Brüsszel 2020.02.26.

SWD(2020)516 végleges <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584543810241&uri=CELEX%3A52020SC0516>

	<p>diszkriminatív intézkedésekkel szembeni védelmére, a <i> visszaélést közérdekből bejelentők védelméről szóló törvényben</i>. Többek között a visszaélést közérdekből bejelentők ezen okból történő jogi felelősségre vonásának tilalma jelenik meg mint a bejelentők hatékony védelmével szemben támasztott minimumkövetelmény. Magyarország megvalósítja a Transparency International vonatkozó ajánlásait⁴⁴.</p>	<p>hatékony védelmének minimumkövetelményét. Specifikus szabályok hiányában (jogi támogatás, családtagok védelme, stb.) védelmük pusztán szándéknyilatkozat marad.</p>
III.2.	<p>A lobbizást mint legitim tevékenységet átláthatóvá teszik⁴⁵ a parlamenti képviselők és az állami szektor döntéshozói tekintetében. A jogszabályoknak és a megfelelő intézményeknek nyilvános hozzáférést kell biztosítaniuk elegendő mennyiségű közérdekű információhoz (lobbizási jelentések). Életbe léptetik a Transparency International nyolc ajánlott intézkedési javaslatát⁴⁶.</p>	<p>Magyarországon a lobbizás szabályozása hiányos, nem elegendő az átláthatóság biztosítására. Magyarországon szintén hiányos a forgóajtó-jelenség megelőzésére irányuló, specifikus szabályozás.⁴⁷</p>
III.3.	<p>Lépéseket tesznek az állami szférában jelentkező érdekkonfliktust érintő szabályozás felülvizsgálatára, a kiskapuk kiiktatására és minden olyan intézkedés meghozatalára, amelyek az oligarchák és a kormány közötti összejátszást (például az Elios-ügy), a haveri kör és a klientúra gazdagodását megelőzhetik.⁴⁸</p>	<p>Habár a közzsférában foglalkoztatottakkal kapcsolatos szabályozások tiltanak bizonyos tevékenységeket, meghatároznak összeférhetetlenségeket, valamint meghatározzák az érdekkonfliktust az állami szektorban, az elmúlt évtizedben ezek elégtelennek bizonyultak. A gazdaság bizonyos ágazataiban a specifikus szabályok nem tudják megakadályozni az oligarchák és a kormány közötti összefonódásokat és ezzel párhuzamosan a haveri kör és a klientúra gazdagodását. Ezen kívül az érdekkonfliktus jogszabályi keretrendszerében nyilvánvaló kiskapuk is találhatóak.⁴⁹</p>

⁴⁴ Op. cit. [transparency_int_jogallam_korrupcio_tanulmany_kivonat_angol_nyelven_2.pdf](#), 7. oldal

⁴⁵ Op. cit., https://rm.coe.int/fourth-evaluation-round-corruption-prevention-in-respect-of-members-of/1680969483?_ga=2.95434975.253241133.1564645474-1236409032.1514897104:

Op. cit., https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/HUN_NGO_contribution_EC_RoL_Report_2020.pdf20.szakasz

⁴⁶ Op. cit. [transparency_int_jogallam_korrupcio_tanulmany_kivonat_angol_nyelven_2.pdf](#) (8-9. oldal) Korábban a TI Magyarország által a témában készített tanulmányok. Martin József Péter és Ligeti Miklós: A lobbizás kontextusa: a pártállam befogása és az urambátyám kapitalizmus, in: Bitonti, A. and P. Harris (szerk): *Lobbizás Európában*. Pelgrave Macmillan; és Bartha, Attila: Lifting the Lid on Lobbying: National Report of Hungary – Lobbying in an Uncertain Business and Regulatory Environment, <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2016/03/Lifting-The-Lid-On-Lobbying-National-Report-of-Hungary.pdf>

⁴⁷Európai Bizottság Munkadokumentum, Jogállamisági Jelentés 2020, Magyarország jogállamisági helyzetével foglalkozó fejezet <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1602582109481&uri=CELEX%3A52020SC0316#footnote68>

⁴⁸Op. cit., https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/HUN_NGO_contribution_EC_RoL_Report_2020.pdf21.szakasz

⁴⁹Op. cit., https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/HUN_NGO_contribution_EC_RoL_Report_2020.pdf21.szakasz

III.4.	A közszférában foglalkoztatottak (beleértve a minisztereket és államtitkárokat is) számára megtiltják, hogy bármilyen vezető szerepet töltsenek be bármilyen nem-kormányzati szervezetben nemzeti vagy helyi szinten.	Az elégtelen független kontrollmechanizmusok, valamint a politika és bizonyos nemzeti vállalkozások szoros összekapcsolódásai megágyaznak a korrupciónak. Amikor súlyos állítások merülnek fel, rendszerszinten hiányzik a magas rangú tisztségviselőket vagy közvetlen környezetüket érintő korrupciós ügyek kivizsgálására és bíróság elé vitelére irányuló, határozott cselekvés. ⁵⁰
III.5a.	Megtiltják, hogy a parlamenti képviselők bármilyen funkciót betöltsenek bármilyen más állami intézményben vagy vállalatban. Megtiltják a parlamenti képviselők számára, hogy bármilyen állami vállalatban bármilyen, javadalmazással járó pozíciót betöltsenek és hogy bármilyen vállalatból, nonprofit vagy profitorientált szervezettől vagy személytől bármilyen ajándékot elfogadjanak, kivéve a névleges értékkel bíró tételeket.	A parlament kötelessége a kormány ellenőrzése. Ha a parlamenti képviselők egyben miniszterek, államtitkárok vagy más tisztségeket betöltő köztisztviselők, akkor saját magukat ellenőrzik, ez pedig komoly aggodalmakra ad okot.
III.5b.	A parlamenti képviselőket kötelezik minden bevételük és javadalmazásuk, valamint az általuk tulajdonolt vagy élvezett javak és tulajdonjogok teljes körű bevallására. A képviselők és családtagjaik vagyoni helyzetére és érdekeltiségére vonatkozó nyilatkozatok jelenleg hatályos szabályozása, a civil szervezetek javaslatainak ⁵¹ figyelembevételével kerül átalakításra. A vagyonyilatkozatokat digitalizálni és a nagyközönség számára könnyen hozzáférhetővé teszi, azokat a Nemzeti Adóhivatal az éves adóbevallásokkal összeveti; az indokolatlan vagyongyarapodásokat nyomon követi és kivizsgálja.	A képviselők és családtagjaik vagyoni helyzetére vonatkozó vagyonyilatkozatok az átláthatóság alapvető eszközei, nem csak hogy nyomon követhetővé teszik a képviselők évről évre történő vagyongyarapodását (illetőleg szükség esetén annak kivizsgálását), de létrehoznak egy olyan rendszert amelyben a közfeladatot ellátókat arra kötelezik, hogy nyilatkozzanak olyan külső tevékenységeik, foglalkoztatásuk, befektetéseik, vagyonuk, értékes ajándékaik és előnyben részesülésük tekintetében, amelyek adott esetben összeférhetlenséget eredményeznek. A vagyonyilatkozási rendszer szabályozása jelenlegi formájában sem az átláthatóságot, sem a megfelelő ellenőrzést nem biztosítja. ⁵²
III.5c.	Minden állampolgár személyi jövedelemadójának összesítője (az adózás alá eső jövedelem, az éves fizetett adó összege és vagyona) a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) honlapján egyéni kérelem alapján elérhető. Az erre vonatkozó megkeresés nem	A nyilvánosság növeli az átláthatóságot, az adóbevallások adataihoz történő hozzáférés pedig az elszámoltathatóság szintjét emeli, valamint nemzeti szinten a korrupció szintjét is csökkenti. A

⁵⁰ Ld. még: <http://nol.hu/velemenyt/20120424-a-tarsadalom-gyarmatositasa-1307287>

⁵¹ Assets declaration. Proposals of Transparency International Hungary, <https://transparency.hu/en/kozszeaktor/vagyonnyilatkozati-rendszer/> (in Hungarian: <https://transparency.hu/kozszeaktor/vagyonnyilatkozati-rendszer/>)

⁵² The uses and misuses of Europe's "strictest" asset declaration system, https://k.blog.hu/2018/10/05/the_uses_and_misuses_of_europe_s_stricest_asset_declaration_system Hungarian asset declarations a joke, <https://budapestbeacon.com/hungarian-asset-declarations-a-joke/>

	lehet névtelen, a civil szervezetek és a sajtó képviselőinek számára korlátlan, mindenki más számára évi 10 alkalomra korlátozott.	svéd ⁵³ és norvég ⁵⁴ megközelítés bizonyítottan a bizalmat és felelősségérzetet erősíti az adófizetők között, és megteremti a politikusok valós elszámolhatóságát. Az adók ilyen jellegű átláthatósága a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez is hozzájárul.
III.5.d.	Magyarország minden állampolgára teljes körű, éves vagyonynyilatkozatot tesz. A NAV kockázatelemzés alapján vizsgálja a vagyonynyilatkozatokat. A vonatkozó szabályozást úgy módosítják, hogy azok a szükséges vagyonygyarapodási vizsgálatokhoz szilárd alapot képezzenek.	A lakosok éves vagyonynyilatkozattétele elkerülhetetlen ahhoz, hogy a hatóságok megfelelően tudjanak fellépni a jogtalan vagyonszerzések ellen. A vagyonygyarapodási vizsgálatok rendszere 2016 óta jelentősen legyengítésre került. ⁵⁵
III.6.	Magyarország megfelelő lépéseket tesz a közérdekű információk hozzáférhetőségének javítására.	Az információk hozzáférhetőségének korlátozása gátolja a korrupció megakadályozását és a közérdekű információkhoz való hozzáférés díjakkal történő megterhelése elrettentő hatást gyakorol alkotmányos jogait gyakorló állampolgárokra és nemkormányzati szervezetekre. ⁵⁶
III.7.	Magyarország hatályon kívül helyezi a 2006. évi LIII. törvényben meghatározott, „nemzetgazdaságilag kiemelt beruházásokra” vonatkozó szabályokat és nem fogad el újakat. Ezzel biztosítja, hogy jogszabályilag nem alkalmaznak eseti mentességeket. Sőt visszavonhatatlanul eltörölik a kormány azon jogát, hogy „nemzetstratégiai jelentőségre” hivatkozva bizonyos egyéni üzleti ügyekben a Gazdasági Versenyhivatalt (trösztellenes hatóság) felmentik a felügyeleti kötelessége alól. Adott esetben a Gazdasági Versenyhivatal elvégzi azoknak az üzleti tranzakcióknak az <i>ex post</i> ellenőrzését, amelyek esetén korábban felmentették e tevékenysége alól.	A nyilvánosság számára nem hozzáférhetőek a kormány által nyújtott, eseti mentességekről szóló döntések és az ezek indoklásáról szóló információk, nem biztosítják az átláthatóságot, miközben ezek a beruházások gyakran oligarchákhoz és a kormánytagok családtagjaihoz köthetőek.
III.8.	A vagyonykezelési és gondnoksági szabályozás teljes körű hozzáférést biztosít érintett információkhoz és azt, hogy a valódi	A vagyonykezelés és gondnokság jogintézményét az új Polgári Törvénykönyv (2013. évi V. törvény,

⁵³ Openness shapes Swedish society, <https://sweden.se/society/openness-shapes-swedish-society/>

⁵⁴ Norway, the country where you can see everyone's tax returns, <https://www.theguardian.com/money/blog/2016/apr/11/when-it-comes-to-tax-transparency-norway-leads-the-field>; In Norway, Tax Returns Are A Matter Of Public Record, <https://www.forbes.com/sites/davidnikel/2020/09/04/in-norway-tax-returns-are-a-matter-of-public-record/?sh=23fbc9347931>

⁵⁵ Megszűntek a vagyonyosodási vizsgálatok (*The investigations of enrichments ceased*). Magyar Nemzet, 26.02.2017, <https://magyarnemzet.hu/archivum/gazdasag-archivum/megszuntek-a-vagyonyosodasi-vizsgalatok-3909631/>

⁵⁶ Európai Bizottsági Munkadokumentum: Országjelentés - Magyarország 2020.

{COM(2020) 150 végleges}, Brüsszel, 2020.02.26. SWD(2020) 516 final <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584543810241&uri=CELEX%3A52020SC0516>

és az „Információhoz és közokiratokhoz való hozzáférés” című szakasz A magyar civil szervezetek közreműködése az Európai Bizottság Jogállamisági Jelentésében. 2020. május https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/HUN_NGO_contribution_EC_RoL_Report_2020.pdf

	tulajdonosok kötelesek legyenek vagyonkezeléssel érintett pénzeszközeiket pénzügyi kimutatásaikban szerepeltetni.	XLIII. fejezet) vezette be oly módon, hogy a vagyonkezelő a pénzeszközöket saját neve alatt, tulajdonosként kezeli. A kormányrendeletben meghatározott vagyonkezelés követelményeit tekintve a jogintézmény efféle felállításának egyik kockázata, hogy a magyar szabályozás lehetővé teszi az információk elrejtését. Mivel a titoktartási szabályok szigorúak abban a tekintetben, hogy a vagyonkezelő kizárólag a hatóságoknak köteles tájékoztatást adni, így lehetővé válik, hogy elrejtse a vagyon valódi tulajdonosának információit és a nyilvánosság előtt a valódi tulajdonost. A pénzügyi kimutatások kapcsán ugyancsak erősen megkérdőjelezhető a vagyonkezelés és a gondnokság átláthatósága. Ha egy vagyonelem vagyonkezelésbe megy át, ezt külön kell kezelni más, nem áthelyezett eszközöktől, így ezek nem jelennek meg a pénzügyi kimutatásokban. Ez könnyen olyan helyzetekhez vezethet, amelyben a vagyonkezelés és gondnokság elrejt olyan vagyoni eszközöket, amelyek azonban továbbra is az előző tulajdonos birtokában maradnak.
III.9.	Az Alaptörvény 39. cikke (3) pontjában ⁵⁷ meghatározott közpénz fogalmának legutóbbi kiegészítését visszavonják, biztosítva azt, hogy a meghatározás a közpénz minden fajtáját lefedi.	A Magyar Országgyűlés egy új bekezdés képében az Alaptörvény 39. cikke (3) pontjának olyan kiegészítését fogadta el, amelyik technikai pénzügyi kifejezésnek tűnik, de világosan megváltoztatja a közpénz értelmezését, radikálisan beszűkítve a közpénz jelentését. Lefekteti, hogy a közpénz „ <i>az állam bevétele, kiadása és követelése</i> ”. Egy efféle meghatározás bevezetésével számos, közpénzből fenntartott gazdasági szervezet kiadása lekerül a közpénzek palettájáról, és erősen megkérdőjelezhető, hogyan fognak ehhez a fajta információhoz hozzáférést biztosítani a nyilvánosságnak. Ennek a koncepciónak a végrehajtása további változtatásokat fog indukálni a jogszabályokban, de úgy tűnik, hogy a kormány a közpénz fogalmát a

⁵⁷Magyarország Alaptörvénye (Alkotmány), 39. cikk (2) „A közpénzekkel gazdálkodó minden szervezet köteles a nyilvánosság előtt elszámolni a közpénzekre vonatkozó gazdálkodásával. A közpénzeket és a nemzeti vagyont az átláthatóság és a közélet tisztaságának elve szerint kell kezelni. A közpénzekre és a nemzeti vagyonra vonatkozó adatok közérdekű adatok.”

		kormányzati és önkormányzati pénzekre korlátozná és kizárná például az állami vállalatokat, a sportklubokat és az egyesületeket, olyan entitásokat, amelyek gyakorta az állami források hasznélvezői.
IV. Magyarország megfelelő lépéseket tesz a közbeszerzési folyamatok rendszerszintű működési hibáinak kijavítására, és a korrupciónak a legmagasabb szinteken történő elszámoltatására.	Jelentősen javítják a közbeszerzési piac versenyfeltételeit és lényegesen csökkentik a versenyellenes és korrupciós gyakorlatoknak való kiszolgáltatottságát.	Magyarországon a közbeszerzési eljárások a korrupció melegágyainak számítanak. Az egyetlen ajánlattevővel induló, uniós értékhatárok feletti eljárások aránya az egyik legmagasabb az EU-ban. ⁵⁸ A közbeszerzési kiírások rendszeresen az előre kiválasztott ajánlattevőkre vannak szabva és a versenyt gyakran ajánlattételi összejátszással csak megjáltsszák.
IV.1.	Magyarország átfogó lépéseket tesz a statisztikák rendelkezésre állása és az adatokhoz való hozzáférés javítására.	Az adatokhoz való hozzáférés rendkívül fontos a közbeszerzések átláthatóságának biztosítására.
IV.2.	A vonatkozó szabályozások a Közbeszerzési Hatóságot, a Közbeszerzési Döntőbizottságot és minden más illetékes hatóságot is arra köteleznek, hogy rendszeresen átvilágítsák a közérdekű és sajtóban megjelenő információkat, hogy megállapítsák, ha szabálytalanságra utaló bármilyen jel vagy tény felmerül. Az efféle átvilágításokat nyilvánosan elérhető jelentésekben dokumentálják, amelyek beszámolnak az átvilágított információkból levont következtetésekről és az efféle átvilágításokra alapozott, hivatalból indított folyamatokról.	A korrupció sikeres és mélyreható felszámolásához szükség van egy tágabb megközelítésre is, amelynek értelmében a közbeszerzési jogsértésekről szóló sajtóbeszámolókat, nyilvános bejelentéseket és állampolgári nyilatkozatokat is figyelembe kell venni és ki kell vizsgálni.
IV.3.	Lépéseket tesznek a közbeszerzések ellenőrzési rendszerének rendszerszintű szabálytalanságainak korrekciójára, különös tekintettel a diszkriminatív vagy korlátozó kiválasztási vagy odaítélési kritériumokra és az ajánlattevőkkel szembeni, egyenlőtlen bánásmódra. ⁵⁹	A közbeszerzési folyamatok kiválasztási kritériumait egy projekt esetén gyakran alapozzák a legalacsonyabb árra vagy vállalat esetén a legnagyobb tapasztalatra, és nem pedig a végrehajtás legmagasabb minőségére. A kiválasztási kritériumoknak esélyt kell adniuk az új szereplőknek és kerülniük kell az ajánlattevők korábbi közbeszerzésekből származó tapasztalatának előnyben részesítését. ⁶⁰
IV.4.	Magyarország lépéseket tesz a közbeszerzésekben tapasztalható verseny	A közbeszerzési kiírások rendszeresen az előre kiválasztott ajánlattevőkre

⁵⁸Európai Bizottsági Munkadokumentum: Országjelentés - Magyarország 2020. {COM(2020) 150 végleges}, Brüsszel, 2020.02.26. SWD(2020) 516 végleges <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1584543810241&uri=CELEX%3A52020SC0516>

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Kiegészítés... Op.cit., <https://eeb.org/publications/183/eu-governance/100291/supplement-to-the-climate-change-and-the-eu-budget-report-by-clean-air-action-hungary.pdf>

	szintjének növelésére. Az úgynevezett egyetlen ajánlattevővel induló eljárások magyarországi arányát közelíti az EU-átlaghoz. ⁶¹ Felülvizsgálja az előzetes pályázati felhívás nélkül induló, tárgyalásos eljárás használatát. ⁶²	vannak szabva és a versenyt gyakran ajánlattételi összejátszással csak megjártsszák. Hasonló aggályokat fogalmazott meg az Európai Szemeszter Jelentés is, amelyben leszögezték, hogy a verseny akadályai a pályázati eljárásokban tapasztalható, rendszerszintű szabálytalanságokhoz kapcsolódnak, különösképpen a nem megfelelő kiválasztáshoz, az elégtelen odaítélési kritériumokhoz és az ajánlattevőkkel szembeni egyenlőtlen bánásmódhoz. ⁶³
IV.5.	Elvégzik a közbeszerzésekhez kapcsolódó irányítási és ellenőrzési rendszer hiányosságai miatti rendszerszintű szabálytalanságok korrekcióját.	Az Európai Bizottság számos, 2017-2018 között végrehajtott közbeszerzési auditja tárt fel rendszerszintű szabálytalanságokat, különös tekintettel a diszkriminatív vagy korlátozó kiválasztási vagy odaítélési kritériumokra és az ajánlattevőkkel szembeni, egyenlőtlen bánásmódra. 2019-ben az Európai Bizottság mintegy 1 milliárd EUR értékű pénzügyi korrekciót szabott ki a közbeszerzésekhez kapcsolódó irányítási és ellenőrzési rendszerben tapasztalható hiányosságok miatt. A 2014-2020 közötti időszakban ez volt a legnagyobb pénzügyi korrekció az EU területén. ⁶⁴
IV.6.	Elvégzik a Közbeszerzési Törvény általános felülvizsgálatát . Hatályon kívül helyezik azt a módosítást, amely többek között azt a követelményt szüntette meg, hogy közpénzek felhasználásakor az egyházaknak is le kell folytatniuk a közbeszerzési eljárásokat. ⁶⁵	Felül kell vizsgálni a közbeszerzési törvény azon szakaszait, amelyek fokozzák a korrupció kockázatát a közbeszerzési eljárásokban és azokat a változtatásokat, amelyek valószínűleg több szempontból is megsértik az EU-jogszabályokat.
IV.7.	Lépéseket tesznek a közbeszerzés átláthatóságát megerősítő, digitális átalakulásának további fejlesztésére új	Az átfogó statisztikák rendelkezésre állásának és az adatokhoz való

⁶¹Korrupció, gazdasági teljesítmény és a jogállamiság Magyarországon, A 2018-as Korrupció Érzékelési Index eredményei, A Transparency International Magyarország Alapítvány Jelentése (18. oldal) https://transparency.hu/wp-content/uploads/2019/01/CPI_2018_narrativ_en_20190208.pdf

⁶² Op.cit., https://www.helsinki.hu/wp-content/uploads/HUN_NGO_contribution_EC_RoL_Report_2020.pdf27. oldal

⁶³Európai Bizottság, Európai Szemeszter Jelentés - Országjelentés Magyarország, 2019, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/2019-european-semester-country-report-hungary_en.pdf

⁶⁴Országjelentés Magyarország 2020. Az Európai Bizottság közleménye az Európai Parlament, az Európai Tanács, az EU Tanácsa, az Európai Központi Bank és az Euroövezet számára. 2020. évi európai szemeszter: Az 1176/2011/EU rendelet szerinti értékelés a strukturális reformok terén elért haladásról, a makrogazdasági egyensúlyhiány megelőzéséről és korrekciójáról, továbbá a 1176/2011. (EU) Szabályozás szerinti részletes vizsgálat eredményeiről, Brüsszel, 2019.2.27., COM(2020) 150 végleges, Brüsszel 2020.2.26. SWD(2020)516 végleges <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020SC0516&from=EN>

⁶⁵Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata alapján (lásd például C-74/16. számú jogesetet <https://www.jstor.org/stable/26694187>) a pusztán vallásos tevékenységek kivételével az egyházak működése gazdasági tevékenységnek tekintendő, és így vonatkozik rájuk az EU közbeszerzési, versenyjogi, állami támogatásra vonatkozó és egyéb jogszabályai.

	funkciók beépítésével, különös tekintettel egy olyan funkció bevezetésére, amely lehetővé teszi a szerződések odaítéléséről szóló hirdetmények tömeges kiexportálását.	hozzáféréseinek javítása növeli az átláthatóságok.
V. Magyarország megfelelő lépéseket tesz az EU-Alapok kezelésének átláthatóvá tételére , az igazgatási testületek professzionális autonómiájának visszaállítására és az EU-Alapok kezeléséhez kapcsolódó korruptió felszámolására .	Magyarország biztosítja az EU-Alapok elosztásáért, ellenőrzéséért, felügyeletéért és auditjáért felelős szervezetek és a végrehajtó szervek közötti hatalommegosztást. Magyarország kiépíti a függetlenség jogi garanciáit, hogy nemzeti szinten bármilyen érdekkonfliktust el lehessen kerülni . A hatalommegosztást a teljes MFF és NRRP időszaka alatt fenntartani és felügyelni.	Az EU-Alapok felhasználása Magyarországon számos egyéb, rendszerszintű korrupciós kockázatot hordoz magában. Az állami intézmények nem képesek kivédeni ezeket a kockázatokat. Magyarország mindeddig nem biztosította, hogy a források felhasználása felett szigorú ellenőrzést gyakoroljanak, és hogy az EU-pénzeket átlátható, elszámoltatható és hatékony módon költsek el.
V.1.	A megfelelő eszközök alkalmazásával biztosítsa Magyarország, hogy az EU-forrásokat ellenőrző és auditáló állami szervek függetlenek legyenek és mentesek azoknak az entitásoknak a befolyásától , amelyek az EU-Alapok elosztási döntéseit hozzák. Ezeknek a szervezeteknek a professzionális autonómiáját és a függetlenségét is garantálni kell. Az EU-források használatáról döntő, a források felhasználását ellenőrző és a projektek végrehajtásáért felelős szervezetek ne rendelődjenek egyazon irányítási hatóság alá.	A hatalommegosztás kulcsfontosságú az átláthatóság és az elszámoltathatóság biztosítására.
V.2.	Magyarország felállít egy szigorúan professzionális alapon az EU irányítási hatóságaként működő fejlesztési hivatalt . A hivatal felső vezetőit a Magyar Országgyűlés nevezi ki 75 százalékos többséggel.	Az érdekkonfliktust megfelelően szabályozó jogszabályokkal ötvözött, intézményi függetlenség lényegesen csökkentheti a korrupció kockázatát.
V.3.	A folyamatba épített ellenőrzések biztosítására az MFF és az NRRP teljes időszaka alatt megfelelő és hatékony felügyeleti keretrendszert állítanak fel.	A hatékony felügyeleti keretrendszer lényegesen csökkenti a korrupció kockázatát és a szabálytalanságok korrekciójával eredményes programozási időszak érhető el.
V.4.	Magyarország biztosítja a hatékony intézményes függetlenséget azáltal, hogy az EU-források felhasználásához kapcsolódó közbeszerzési eljárások ellenőrzésére és felügyeletére független szervet állít fel. ⁶⁶	Rengeteg példa mutatja, hogy a hatékony függetlenség intézményes garanciáinak megléte mind az intézményes, mind a személyes szinteken erősen megkérdőjelezhető.

⁶⁶Korrupció, gazdasági teljesítmény és a jogállamiság Magyarországon, A 2018-as Korrupció Érzékelési Index eredményei, A Transparency International Magyarország Alapítvány Jelentése (17-21. oldal)

https://transparency.hu/wp-content/uploads/2018/01/transparency_int_jogallam_korruptio_tanulmany_kivonat_angol_nyelven.pdf

<p>VI. Magyarország alapvetően változtat a médiaszabályozáson, hogy Magyarországon visszaálljon a sajtó szabadsága.</p>	<p>Magyarországnak specifikus szabályozói lépéseket tesz ahhoz, hogy a sajtószabadság visszaálljon, figyelembe véve az olyan független szervezetek ajánlásait, mint a Transparency International, a Mérték Médiaelemző Műhely és a Független Média Központ⁶⁷, beleértve a következőket:</p>	<p>A médiahatóság és a közmédia kormánytól való függetlenségének és autonómiájának visszaállítása lényeges a sokszínű médiakörnyezet megteremtése és a sajtószabadság biztosítása szempontjából.</p>
<p>VI.1.</p>	<p>A jelenlegi médiaszabályozás átfogó felülvizsgálatát a tulajdonjogi szabályok mentén hajtják végre, hogy ki lehessen küszöbölni a (potenciális) kormányzati befolyást.</p>	<p>Teljes mértékben garantálni kell a média-tulajdonviszonyok átláthatóságát és versenysemlegességét, különben a média pluralizmusa és a véleménynyilvánítás szabadsága továbbra is nagy kockázatnak lesz kitéve.</p>
<p>VI.2.</p>	<p>A szabályok végrehajtásának felügyeletére önszabályozó szervezeteket és egy ombudsman-szerű intézményt állítanak fel. Ezeknek a szervezeteknek a vezetőit a Magyar Országgyűlés nevezi ki 75 százalékos többséggel. A Médiatanácsot átalakítják oly módon, hogy inkluzívabb legyen és a tanácsban biztosítva legyen az összes parlamenti párt arányos képviselete. Annak érdekében, hogy egy parlamenti párt jövőbeli dominanciájából származó, potenciális visszaéléseket el lehessen kerülni, a legfontosabb döntéseket a tanács tagok 75 százalékos többségének egyetértése esetén hozzák meg.</p>	<p>Az elmúlt években semmi sem garantálta a Médiatanács hatékonyságát és függetlenségét.</p>
<p>VI.3.</p>	<p>Biztosítják a feltételeket a sokszínű médiakörnyezet megteremtéséhez.</p>	<p>A Közép-Európai Sajtó és Média Alapítvány konglomerátumának létrehozásán keresztül médiakoncentráció lényegesen csökkenti a média pluralizmusát. „A független médiumok rendszerszintű akadályoztatással és megfélemlítéssel néznek szembe, miközben az efféle médiumok gazdasági bekebelezésének trendje további aggodalomra ad okot.”⁶⁸</p>
<p>VI.4.</p>	<p>A médiában megjelenő állami hirdetések körüli döntéseknek kizárólag a médiafogyasztók számán és érdeklődési körén alapulnak.</p>	<p>Jelentős mennyiségű állami hirdetést csatornáztak be kormányközeli médiumokhoz. Ez lehetővé tette a kormány számára, hogy közvetlen politikai befolyást gyakoroljon, miközben a független média</p>

⁶⁷ Újrágondolt nyilvánosság – Médiaszabályozási koncepció. Mérték Médiaelemző Műhely, 2014. február 25., <https://mertek.eu/2014/02/25/ujragondolt-nyilvanossag-mediaszabalyozasi-koncepcio/>

⁶⁸ Európai Bizottság Magyarországról szóló Jogállamisági Jelentése, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1602582109481&uri=CELEX%3A52020SC0316>

		képviselőitől elenyésző mennyiségű hirdetési felületet vásárolt az állam.
VII. Magyarország helyreállítja az információszabadságot .	Visszaállítják az információszabadságot. Hatályon kívül helyeznek minden olyan jogi korlátot, amely nehézkessé vagy lehetetlenné teszi a közérdekű információkhoz való hozzáférést, a nagyon kevés, jól meghatározott kivételtől eltekintve. A közérdekű információk hozzáférhetőségének növelése érdekében megfelelnek az Átlátszó.hu, a K-Monitor, a Társaság a Szabadságjogokért és a Transparency International Magyarország által közösen kidolgozott, információszabadságra vonatkozó minimumkövetelményeknek. ⁶⁹	A kormány elszámoltathatóságának és a nemzeti költségvetés átláthatóságának biztosítása érdekében kulcsfontosságú az információszabadság helyreállítása, amelyen Magyarországon az elmúlt években súlyos csorbák estek.
VIII. Magyarország biztosítja a tisztességes versenyt és a szabályozói kiszámíthatóságot.	Magyarország hatékony intézkedéseket tesz azért, hogy az EU-támogatás ne járjon a verseny visszaszorításával és a piac káros torzításával. A vállalatoknak juttatott, szabadon felhasználható forrásokat 75%-kal csökkenteni kell (kivéve a közszolgáltatást ellátó vállalatokat, például tömegközlekedési vállalatokat). A fennmaradó 25%-ot elsősorban a K+F és az innováció támogatására kell fordítani. Ez a követelmény nem érinti a közbeszerzéseket.	Az EU-forrásokat gyakran úgy osztják szét a vállalatok között, hogy az súlyosan és nem kívánatos módon torzítja a piacot. Számos vállalat óriási erőfeszítéseket tesz azért, hogy a lehető legtöbb EU-forráshoz juthasson és ezáltal versenyelőnyhöz jusson ahelyett, hogy termékeit vagy szolgáltatásait tökéletesítené. Mindennek nagyon negatív hatásai vannak az üzletre; egyebek mellett kiszámíthatatlanná teszi az üzleti tevékenységet, ha a versenytársak közpénzt kaphatnak. Amikor kizárólag közpénz forog kockán, a vállalkozások gyakran nem mérik fel rendesen a kockázatokat. A privátszféra inkább a műveleti programok ütemtervét követi szorosan nyomon, mintsem a piaci igények változását. Ez az EU-források jelentette lélegeztetőgépre kötötte őket, ami azt jelenti, hogy a piacon nem versenyképesek. A projektek pályázati felhívásaiban specifikus kiválasztási kritériumok lefektetéséért lobbiztak, hogy kizárólag nekik legyen könnyebb forrást szerezni. „A humántőkére és szociális juttatásokra fordított költségek visszafogásával keletkezett teret arra használták, hogy növeljék az állam szerepét a gazdaságban és a 'sport, kultúra és vallás' kategóriában. Az EU területén Magyarország költ a legtöbbet gazdasági tevékenységre és ez a költség a GDP 1,6 százalékával nőtt az elmúlt évtizedben. Ez visszatükrözi az állam megnövekedett szerepvállalását a gazdaságban, és egyebek mellett magába

⁶⁹ Az információ szabadságának minimumkövetelményei, <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2015/10/A-civil-inform%C3%A1ci%C3%B3szabads%C3%A1g-minimumk%C3%B3vetelm%C3%A9nyei.pdf>

		foglalja a vállalkozások beruházási támogatását is, amely 2016-2018 között a GDP 1,7 százalékát tette ki szemben a GDP EU-átlagának 0,6 százalékával.
IX. Magyarország kikényszeríti a helyi önkormányzatoktól az erőteljes korrupcióellenes szabályok és intézményrendszer alkalmazását.	Magyarországnak elfogadja, hogy kizárólag olyan helyi önkormányzatok részesülhetnek EU-támogatásban, amelyeknek erőteljes korrupcióellenes szabályozással és ennek megfelelő intézményrendszerrel rendelkeznek.	Az EU-támogatások egyik fő kedvezményezettjei a helyi kormányzatok. Az EU-források használatát azonban nagyon gyakran ezen a szinten is korrupció itatja át. Már számos civil szervezet tett részletes javaslatot helyi szintű korrupcióellenes szabályozásra. Ezeket a javaslatokat át kell ültetni a gyakorlatba. ⁷⁰
X. Magyarország elfogadja, hogy a visszaélésekkel felhasznált EU-pénzek elvesznek az ország számára.	Ha az EU-forrásokkal visszaélnék, és a kormánynak vissza kell azt fizetnie, akkor ugyanaz a kormány ezt nem kaphatja meg, még más célokra sem.	Ha az OLAF egy konkrét esetben az EU-pénzek szabálytalan felhasználását állapítja meg, az OLAF-nak jogában áll azt javasolni az Európai Bizottságnak, hogy a Bizottság fizettesse vissza a nemzeti kormánnyal az adott összeget. Még ha ez meg is történik azonban, ez nem fogja befolyásolni a szóban forgó nemzeti kormány további viselkedését, mivel joga van egyéb projektekre felhasználni a visszafizetett összeget. A tetteket illetően számos alkalommal felmerült, de egyszer sem állítottak bíróság elé bűncselekmény vagy szabálysértés miatt senki, így a lopott EU-pénzből boldogan élnek, míg meg nem halnak.

⁷⁰ <http://ezaminimum.hu/>

Átláthatósági Mintaszabályzat települési önkormányzatok számára. Transparency International Magyarország, K-Monitot, Átlátszó.hu, <https://transparency.hu/wp-content/uploads/2019/12/%C3%96nkorm%C3%A1nyzati-%C3%A1tl%C3%A1that%C3%B3s%C3%A1gi-mintarendelet.pdf>